

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къыйматлы темага ушакъ

Юрий КОКОВ:

Республикада билим беруге себеплик этиуню баш магъаналы борчларыбыздан бирине санайбыз

- КъМР-де илмуну бла билим берууну айнытууну оңглару уллудула: Нейтриню обсерваториядан, эртеги кеп профильли университетден башлап инновация проектеле эзда туу промышленностда бла эд мюлке жангы разработкалаагъа дери да. Битеу ол затла Къабарты-Малкъаргъа не хайыр бергенлери аны жаматуны болумунда кёрономиди?

- Бизге билим беруге себеплик этиу - баш борчадан бириди. Къабарты башы да аны юсюнден эничи оюнула бошдан чыгармагъанды. Федеральни Жыйылгъа Посланиясында Россияни Президент Владимир Путин илмуну бла билим берууну модернизациялау экономикада, сауал обществода тоу тюрленуини мурдоу болгъан чертип айтханды.

Биз ол салган борча уллу магъана бергенбиз. Республикада да, башка региондадач, проблемала бардыла: кадрла, оқуттуу, преподавательлини, студентли, илму интеллигентияны билимлерини ёсдорю жаны бла да. Аны себепли айнырты керекди. Къабарты-Малкъарны, Россияни Илмула Академиясына бля Москвадо Ломоносов аты къарал университетини араларында юч жаны келишимге кеп болмой къол салынган республикага РАН-ны бла бирик жолу билим

Къабарты-Малкъарны Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтурган Юрий Кокров ИТАР-ТАСС-ха интервьюсунда республиканы къырал политикасында илму эзда билим беруу къалал магъананы тутханларыны юсюнден айтханды.

онларын республиканы социальни сферасын бла экономикасын эзда илму-техника болумун да игилендирирге, кючлендирирге онг берликди деп ушансабыз.

-Аны къалай хайырланарга дейси?

-Билим берууну айнытууда, илмула бла билим беруге кючлендирирге келиширигизде. Къырал университетбизни (КъМКУ-ну) окуна алып къарайык. Биз аны бла ётхемленебиз. Россияни билим беруу инфраструктурасын алсак, ол регионда бек игилден бирине саналады.

Андан сора да, бизде РАН-ны тюрлю-тюрлю бёлюмлери бардыла. Нейтриню обсерватория Россияни башка жерледе болмаган илму араларынан бириди. Аны Росгидрометни институту бла бирге ишлеуе куралса, бек иги болукъ эди. Дагыда билим берю жаны бла учурден ила да бардыла. Биогенюлке биз аны онларын бириктирирге керешибиз.

-Не ючюн?

-Бек алыкъ экономиканы айныртуу ючюн. Ол а шёндого заманда артыкъда магъаналды.

Мында ишни къурау, ахча бла жалчытуу жаны бла да кеп жумушла бардыла. Аланы тамамлау илмула къыйматлы ишлеге кёброу коч саларга онг берлик эди.

-Илмуну бла экономиканы араларында байламлыкъланы магъанасы да бек уллуду. Ол жаны бла ул хал калайды?

-Илму бла билим беруу шарт ишледе хайырланымасала, ападан къыймат чыкъмаса, ол байламлыкъланы магъанасы жокуд. Аны себепли бизге билим беруудан бла илмундан хайыр керекди. Ол а производствону ёсоуду, адаманы жашоу къолайлыкъларыны игиленууну. Илмуну бла билим берууну баш борчу экономиканы халкъга талпыкъга айнытуу болгъан айтыр кереклиси болмаз.

-Бирде былай болады: илму кеси алына къалады, жаматудан айырылады. Сизни республикада ул жаны бла хал калайды? Илму халкъ асламла бла биргемиди?

-Хор не зат ююрден бошланды. Ким не зат айтса да, ююрде хал иги тюрлю эсе, игини

бла аманын билиу, айтыла жоку эсе, аллай болумда ёсген адамны тюз жолга саларга кыйынды. Адамны терс жолга тархонала болдула эселе, ол бизни кемчилиги юбизди. Властыны кемчилиги, илмуну кемчилиги, билим берууну кемчилиги, аллай кемчилик не къадар аз болурго керекди.

Билим берууну, илмуну бла жаматуны араларында байламлыкъ болмаса, башка ниетле, оюмула къошулуу къаладыла ортага. Ол заманда башка адамла къошдыла, орталыда башка билимлери, кёз къаралары болгъанла, башка тюрлю затланы багъалагъанла.

Былай болумда жаш телюню шёндого заман излегена оқуттур, юйретир ючюн, биз илмундан, билим беруу системдан да не къадар кеп жуу-алпыкъ излерге эркинбиз. Мен жангыларга да болурам, алай илму бизге берген онглары биз алыкъ тийишлисина хайырланмагъан сунама. Республика, РАН эзда МГУ бла келишимге къол салып, энди Илмула академиядан бля МГУ-ду тюрлюлеги себеплик излерге болукъду. Ол а республиканы айнытууна бек магъаналды.

Ушакъны **Александр Цыганов** бардырганды. (ИТАР-ТАСС)

ПАРЛАМЕНТ

Депутатла «къыш заманнга» къайтыуна къабыл кёргендиле

КъМР-ни законла чыгарыуу баш органын кезилеуе жыйылуунда депутатла жыйырмага жууууе вопросу сюзгендиле. Кенешини спикер Чеченланы Ануар бардырганды.

«Жер-жерли самоуправление органын депутатларын айырууну юсюнден» законну 27-чи эзда 50-чи статьяларына эзда «Муниципальный къуралыну башчысын сайлауу юсюнден» законну 51-чи статьясына тюрленуе озоюлуп, къабыл кёрюлдиле. Законлукъ эзда къырал къурулуш жаны бла комитетни башчысы Арсен Маремюков ангалыгъанча, ала «РФ-де айыруу эркинликени асламлау гаран-тияларыны эзда граждандыны референдумлаага къатышырга эркинликлерини юсюнден» фе-деральный закон бла келиширилгендиле.

«Федеральный излемлеге кёре айырылауа къатышкан биригилени толугу эркинликке келерилени юсюнден жорукъла кенгертилгендиле. Андан сора

да, законда айтылгъанча, жер-жерли самоуправление органын депутатларын айыруу бюллетенледе «Барысына да къажоу» деген тизме кийрилмейди, - дегенди Маремюков.
Бир-бир республикалы законлаа да кийрилгендиле тюрленуе, Экономика политика, ырыскы эзда предпринимательство жаны бла комитетни башчысы Виктор Несулгозуну айтханды кёре, КъМР-ни Парламентини республиканы иелингенде болган къырал ырыскыны хайырланууа неда муниципальный ырыскыны къыралны иелингенде алыуга эркинлик берюу жаны бла толукча чыгарыуу кетериге белгиленди. Белгилисина, къырал ырыскыны багысы 50 миллион сомдан аслам болса, аны сагъатга неда иеин

алшырырга Парламент Правительствога эркинлик бериге тийиши эди.

Культура жаны бла комитетни башчысы Рахъяланы Анастольи «КъМР-де байрам эм эгерюу конули, профессионал байрамланы эм башка къурунчы даталаны юсерленден» деген закон бла шагъерей этгенди. Ол республиканы Жамат палатасын башламчылыгы бла жараштырылганды.

- Байрам кюне белгиленсе, ол жаматуны эсин тюз ниетликке, культурабызга бурлукуд. Аны бла бирге уа тарыхыбызны теренерек билерге, патриот ниетлени жаргъау, ёсок келген телюню юйретиге халкълары арасында мамырлыкны, келишюмюню сакъларга себеплик этерикди, - деп чертегенди ол.
Документле Парламентини ишини планына кийрилгендиле эзда комитетлени къараларына берилгендиле.

(Ахыры 2-чи бетдеди.)

Партиякъашуу

Айырыулаага социалист оюмла бла барадыла

Россияни Коммунист партиасыны Къабарты-Малкъарда регион бёлюню республиканы Парламентини бешинчи чакъырлыууну депутатларына кандидатлаага кёрюстюллек кандидаттараланы тизмесин къабыл кёргенди. Аны 75 адам киргенди. Аланы КПРФ-ни КъМР-де регион бёлюнюно 16-чи отчёт-айыруу конференциясында сюзгендиле.

Кенешге республиканы районларында сексенге жуууу кандидаттура келгендиле. Аны ичинде КПРФ-ни Ара комитетини секретары, Къырал Думаны депутаты Казбек Тайсаев да къатышханды.

Битеу да бирге жыйылууда онбир вопрос сюзюлгенди, ол санда партианы регион кесегине эзда аны ревизия комиссиясыны былытыр ишлерини итогалары чыгарылгандыла, КПРФ-ни мындагы бёлюнюно комитетини членлери сайлангандыла, партианы айырыуа алыу программасы къабыл этилгенди.

Коммунистлени конференциялары бла алыгъышларга уа Нальчикки 16-чи шюкуну пи-

нерлери келгендиле. Ала таматаага назмула оқуулаа эзда театр оюн кёрюстгендиле. Андан сора уа пионер Ленинни эсгертеме гюлле саларга кетгендиле.

Повесткага кечерден алгъа уа Коммунист партианы ишине уллу къыйын салгъанлары эзда 80-жыллык юбилейлери бла байламлы Нургалы Тлупоха эзда Башыйланы Абдурахманны жашы Дуугъа эзде калпыкъ саугъала берилген

диле. Василий Конареви уа, 90-жыллыкы бла алгъышпал, «Партияна доблесть» деген майдал бла саугъалагъандыла. Жыйылууда партиага энди киргенле билетле берилгендиле.

Ызы бла КПРФ-ни регион бёлюнюно таматасы Борис Паштов былытыр тамамланган ишлени юсюнден доклад бла саяшганды. Ол биринчи организацияланы тирилликлери ёсгенди белгилеп, алыны секретарларына ырызгъыларын айтханды. «Бизни ишибизни партианы Ара Комитетинде да белгилегендиле», - дегенди.

Ол партианы членлерини араларында даушала азыгъанларын да иги шартха санагъанды. «Кесибизни ичибизде душманчы излегени кююп, ишибизни игилендирге керекбиз», - деп къошханды.

(Ахыры 2-чи бетдеди.)

АЧЫЛУУ

Спорт бла кюрешгенлеге - иги онгла

Бахсан районну Куба элинде физкультура-саулык кючлеу комплексини къурунчы халда ачылуу болгъанды. Аны юсюнден районну администрациясынын пресс-службасында Лера Абазова билдиргенди.

Комплекс «Къабарты-Малкъарда 2009-2015 жыллада физкультура бла спортну айнытуу деген целевой программаны чеклеринде ишленгенди. Анга ахча республиканы командасы 2012 жылда «Кавказ оюнулада» къышхан грантынан бёлюнгенди, битеу да 13 миллион 11 миң сом къоратылганды.

Байрам мероприятыга КъМР-ни Правительствоуны Башчысыны орунбасары Уналаны Казим, спорт эм туризм министри Аслан Афузов, къурулуш эм жашоу журт-коммунальни молк жаны бла министри Анзор Тутуков, рай-

Жангыртуйу

Хар не да тюзетиледи

Куба-Таба элде жаууна бек жаугъандан сора къыйын болууну кетерир ючюн, ремонт ишле тохтауу барадыла. Озгъан солум эм байрам кюнде, хауаны болуу аман болгъанча да къарамай, бал чибин тутхан совхозну тийреси, андан

элге эгитген жол, Куркужинка суу да кёпорге дери тазаландырылгандыла. Кеп къурты, эничи юйлене тевекерле кир-кирчибиден тазаланганды. Оюла тургъан мекаямла кетерилгендиле. Эничи администрациясыны башчысы Асер Нартюков айтханды

спорт бла кюрешиге тийишли онгла къуралгандынын белгилегенди эм ала Россияни, дунияны да чемпионлары болууларына ышанганын айтханды.

Бек башы уа - спорт мекаямда тутушу зал салынганды. Ол битеу да 540 квадрат метри алганды. Анда волейбол, баскетбол ойнарга да жарарлыкды. Комплексде керекли инвентар, кий-ирича отула, жууунура жерле, администрацияны, тренерлени эм медицина ишчилени кабинетлери бардыла.

Мында жароу этерге сюйгенлени районну спорт шюкларыны оқуучулары да билдиргендиле. Ала мында эришип да кёргендиле. Андан сора уа чыгармачылык коллективе къонакълаага концерт кёрюстгендиле.

Бизни корр.

Болушу

Украинадан сабийлени биринчи къаууму келгенди

Украинадан къачып, Ростов областида орналган 79 адам бюгюн Къабарты-Малкъарга келгендиле. Аланы араларында 35 сабий бла 44 адамдан адам бардыла. Алаага деп республикада «Нальчик курорт» ОАО-ну санаторийлеринде жерле хазыр этилгендиле.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтурган Юрий Коконну Буйругу бла Украинадан келген сабийлени сауукъларын концендириуню эм солутууну тап къувар мурад бла операция штаб къуралганын эсигизге салабыз. Биогенюлкеде Къабарты-Малкъар 500 адамны алырга хазырды.

КъМР-ни Башчысыны къуллугъун болжаллы халда толтурганы эзда Правительствоуно пресс-службасы.

Билдирюу

Газетлени байрамларына чакъырабыз

«Заман» эзда «Адгыз псалы» республикалы газетле чыгып башлагъаны бу айда 90 жыл толганды. Ол кезиуну ичинде Къабарты-Малкъарны жаматунына къуллукъ этип келген бу изданиланы байрамлары къуаныч халда белгиленирикди. Бу датага аталып, Нальчикде Къырал концерт залда къурунчы жыйылуу болукъду. Ол 16.00 сагъатда башланырыкъды. Барыгъызыны да анга чакъырабыз. Хош келигиз!

Бизни корр.

Жабыыу

Акъ сакъал оқуучубуз

Суратдагы акъсакъл Мирзаланы Муталифди. Ол Коменкада жашайды. Билый анга жоу бир жыл болады. Азиядан къойталны бери ёз тилибизде чыкъгъан газетни олады. Ахырына дери оқуйду.

Бирде уа, кеси топчаннга таянып, туудукълаага оқуатды. Халкъыбызны озгъан жылларыны жигитлерини юсеринден хопарланы бек жаратды. Тоу элерибизни бюгонюго жашоулары да эс бурды.

Камсак айтханды, Муталиф «Заман» газет бла кёпден бери шухлукъ жюрютеди. Ол аны хар конден да ошынгъан сакълайды.

Акъсакъл оқуучубузга, редакцияны атандан жорек ырызлыкыбызны билдире, саулыкъ-эсенлик тежеибиз.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

Депутатла «кыыш заманга» кыайтыну кыабыл көргөндүлө

(Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.)

РФ-ни субъекттеринде законка чыгаруучу органын законга доктелгөн башламчылыктары суюлгондоло. Депутатла РФ-ни Кырал Думасын «Россий Федерациянын Правительствоосу» Председатели Дмитрий Медведевге РФ-де заманын тергөтүп битеу дунинда келишилгери заманы системасында послалга көрө бөлгөн саягатына жоуклашканы системасын токтадырууну юсюндөн» абрашындына тухулуктуз этгенди. РФ-нин Правительствоо-

суну 2011 жылда 31-чи августта кыабыл көрүлгөн бегимне порнениуе кийрип, Россейде «кыыш заманы» кыайтырға тилек этилгенди. Уруну, социальный политика эмда саууксу сакталы жаны бла комитетни башчысы Сергей Карыш айттылганына, бегимте тиийиликдик кыралны 24 субъектинде заман послалга көрө токтадырылган замандан 2-3 сагатка, 54 субъектте уа бир сагата алга барды.

Депутатла журналистианы айнытурга улуу кыйын салгылары ючюн «Заман» газетни культура бөлүмюно редактору Саракунаны Асиянты, «Адыг псалыни» тамата корректору Тамара Афанувананы, баш редактору Окубасары Марину Жамуованы, жоупу секретары орунбасары Зуля Кашикованы

Парламентни Сыйлы грамотасы бла сауыгылыга оюлушкандыла. Саулык сакталыда жетишилери ючюн а «Заводочка» сайып туберкук санаторий» кырал казна учуредияны» баш врачы Мария Павлованы, «Саудулар окуяны» «Новомед» клиникасы обществуно директору Марина Федорованы да сауылангандыла. Президиумда башка вопросла да суюлгонди.

КМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Айыруулагыга социалист оюмла бла барадыла

(Ахыры. Аллы 1-чи беттеди.)

Борис Паштов партианы ишин халкыга белгили этерге, агитацияны колдендирерге, информация пропанданы бардырырга, трийши болгондан да чертенди. Битеу да бирге уа КПРФ-ни членери 20 миниге кыайтылгандыла, ол анда Дмитрий Медведев башчылык этген Правительство министрлерин бөлгөндөн алга келди. Аркин этуге эмда Кыргыз Россейге кыошугуларына ыразы болгонданы жыйылуларына да.

Богонюкде уа коммунисте кыол көтөрүюно стратегиясын жарашдырыгандыла. Республикда болган битеу айыруу уюсткалда да КПРФ-ни келечиси болуксуду, аланы окуу этуге кыайтырға аркиликтери барды. «Биз айыруучулары араларында кыол көтөрүюлени алында соруу бардырыганбыз. Аны иотгарына көрө, богонюкде республикда жашагыр алында 18,7 проценти коммунисте жаны жаны болупга жазырдыла. Алай аны бла тынчайып кыайтырға жарамайды, аланы 23,1 проценти алышка ким ючюн кыол көтөрүлөккери билемдире», - дегенди Паштов.

Программаны юсюндөн айтканда уа, коммунисте социалист чакырыуула бла бардыла айыруулагыга. Бек алгы уа кыралны промышленностун аггы юсюне этерге кереклиси белгиленди. «Жаланда кырал влест органына сөбөлүк этүүлери бла айнытырға болупкуду промышленный комплексин», - деп кыошанды.

Андан бирге уа эл мюлкө кооперация бардырырга, жерин эллиге берерге кереклисин да айттыла коммунисте. «Жер товар койюлду», - дегенди андан ары Паштов. - Аны кимге болса да сатарга жарамайды. Ишчилерин, бек кичиндиреге онылар болмагандары жаны хатасында адамла элден кичюн барыдыла. Алай, бизинча, аз сөзү милдеттеги оны тойюлду. Программда билим берүүнө калачысуун ирилдириуну, ЖКХ-да тарифлене эсуюлери токтаатууну, Россейни халкылары миллет эчликлерин сакталууну юсиринден да барды өзө. Докладны ахырында Паштов партиага жаш адамла ны тартырга, аны тизмелери келбейтирге кереклисин юсиринден да айтканды.

Биз бла Сергей Аванесян контрол-ревизия комиссияны ишин юсюндөн доклад этгенди. Башында белгилегенибизча, коммунисте Парламентини депутатларына кандидаттаны тизмеси кыабыл көргөндүлө. Биринчи он кандидатны арасында Борис Паштов, Шауаланы Илияс, Хаситаланы Лииза, Байдаланы Магомат эм башкала бардыла.

Алай тизме төрдөндиринде да болуксуду. «Партия борчлары толтурагандыла, нызамны бузганда андан керетилип кыайтырдыла», - деп билдиргенди Касбек Тайсаев. Алай бла, жашын кыол көтөрүкү бардырып, кандидаттаны тизмеси кыабыл этилгенди. Жыйылула коммунисте айыруу болпелгенге кыайыл эмблема бла кирликтери да токтадырылганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

АКЫЛ

Культурабызны айнытууга улуу юлюш кыошады

Мен аны тилибизде чыгыган газетибиз бла эртеден шагырейме. Энди тюз 1924 жылда газетни аты «Кыраакылы» болган замандан берге досем да, второк айттырдыкмы. Алай кичюнчолокдон тууган жерибизге кыайтылганы уа аны таймай алып турма.

Газет Кыабаты-Малкыр Республиканы Парламентини да Правительствоо органы болгонны сөбөлүп ол аны политикалары, оюлорун жашауда бардырырга сөбөлүк этерге керек болганына баямды. Алай бир-бир окуучула аны алайгычы эсге алмайдыла, анга магына да бермедиле. Бизге кеси миллетибизни юсюндөн сатыла, очеркке керекдиле аны, политика жашуу угый, дейдиле.

Ол тюз оюм койюлду. Кыралны, республикабызны хар юкюну жашууларын, айнуу жоюларын, социальный борча кыайыл тамланганга айландырып жатышыла билип турганына не жетеди? Мен кеш жерде аны юсюндөн ушак этсем, айткан сөзюмө көртчилегине ийинганындо кыайтырдыкмы болска болды, төрөндө.

Чачылады, озган заманла эсиме тошудиле. Газетни бек улуу да, сыйлы да ишперинден бири уа тилибиниз тазалыгына сакталууда, ол борчун намысыз толтурганына аны хар номери шагырды. Суу болууна анда урунганча, миллет культурабызны айнытууга кыйын салгыналга. Биз да, хар таалуу юйор, аланы ол кыйынлары тиийши баям бичин. «Заман» газетинин эмюро узак болуунда кыай кыошайлык, анга жаздырайлык, аны бла шубүлгы жорютойк. Ол заманда аны тилибиз сакталып, өзсөп келген төпюле аны ариулуугун багылары юйорение, таматала кичилеге да бу сыйлы жулмушу аманат этерле.

Хар номеринде республиканы экономикасы, социальный политикасы, культурагы бла байлалмы материалдан сора да, миллетинин тарыхына, адабиятына, маданиятына,

акшы адамларыны, жаш төпюсуюно, адет-төрөлени, акшы мураптарыны юсюндөн аламат сатыла, очеркке, документе басмагалы-анлай турды. Сөз ючюн, эсде кыайлык койлетге, байрамга ала алап келтирген юкюмөрдө кыайыл сейрилик, тамашалык, унутулмазлык адамларыбызны эсимизге тошоргон чыгармала, суратла, шартла болдыла.

Хурметти окуучула, сыйлы жамаат, белгилесиңиз, быйыл аны тилибизде чыгыган газетибиз бизни кууандырып келтени 90-жыллыгынын белгилейди. Аны бла окуучуларыны, журналистени да жорегими төрөндөн айлтышыламы. Суюген «Заманымы» эмюро узак болурун Аллахдан тилейме.

КУДАЙЛАНЫ Мухаммад, жазуучу.

ЖЕРЛЕШТЕРИБИЗ ТЫШЫНДА

Илдуда атын айтдырганды

Биз газетибизде кеси эллибиз Газаланы Исмайлы илдуда жетишилери юсюндөн өчкөрдө дери да жазуу турганбыз. Ол Якойнда Байсолтананы Алим аты Школу бошогандан сора, Кыабаты-Малкыр эл мюлк академияны жетишилери бошоп, товарөведение эм экспортка экспортка этиу жаны бла устанлык алганды. Алай оны бла чекленип кыалмаганды.

усталыкка көрө кандидат илдуду тизмеси кыорууп, билгөк эмдерланы кыруулап жатылганды, алаг жаны оюмла кыошанды. Алай бла факультуу алим көп торю илму конференциялагы, семинарлагы, илму-интитуу проктелге кыайтырдыкмы, алада доктелде этгенди. Аланы асламысы уа тыш кыраллада - Словенияда, Германияда, Испанияда бардырылганды.

Не уа кырында республиканы жетишилери юсюндөн окуясым, кесиме бир улуу ахылык келгенча көрөме. Аланы барысы кыюсым да, «Топалайчык» деген ат бла сайып суратланы көрөм, кыайтырдыкмы.

ламлы ата журтун эми тыш кыралны сынаулары уста хайырланганды, алаг жаны оюмла кыошанды. Алай бла факультуу алим көп торю илму конференциялагы, семинарлагы, илму-интитуу проктелге кыайтырдыкмы, алада доктелде этгенди. Аланы асламысы уа тыш кыраллада - Словенияда, Германияда, Испанияда бардырылганды.

Газаланы Исмайлы Словенияда италияны алим бла.

Сөз ючюн, ол тонгузланы африкала бвет (чума) аурулары вирусуну ДНК-сы ачык эттиуну, табууну тест-системасын жарашдырылгандан бирлериди. Аны ол жангылыгынын Россейин эл мюлк акамеиясы 2010 жылда диплом бла белгилегенди. Аны ол амалы биологиялык кыайлы ветеринар-диагностика лабораторияларында кенг хайрылганды. Ол лабораторияга уа Газа улуу башчылык этеди. Аны юсю бла уа ветеринар медицинаны алим институттарыны специалистеры бла тутулуу байлалмык жорютойди. Жаш адамлары арасында бу жаны бла илмуу кенг жайырга кыайын салады.

Быйлаш шартны белгилей кетуюн тиийши белем, Исмайлы 2012 жылда Россей Федерацияны Эл мюлк министерствосу кырал эзданиясына көрө илму-интитуу ишин проктин жашауда бардырырга жуулары болганды. Ол 2011-2012 жылда илму-интитуу жорютойди. Президентини грантын алгандан бирлериди. 2012-2013 жылда Вла-

Газаланы Исмайлы.

димир областьда жаш төпю илму-инновация конкурсу регион проктине башчылык этенди.

Газаланы Исмайлы илму билим берген арда доктени, бийик окуу юйө студентини илму ишлерине башчылык этеди, реценцияла жазды. Биз анга Кыабаты-Малкырга кыайтыр акылган бармыды деп сорганыбызда, аны жуубай болганды: «Биз кеси республикабызга келип, ветеринар вирусология эм микробиология Битеуросей илму-интитуу институтта алган, жыйышырыган билими хайырлангырга мурад этем...».

ЭЛЕКЛАНЫ Хасан.

Аптыгылаула

Бирликни бла шубүлгүкүнү ниетлерин жайычуусу

Кыабаты-Малкыр Республикада Иш илме министрствосуну башчылары эмда коллегиясы атларында, кесим эни да «Заман» коллективинде эмда оны ветеранлары 90-жыллык юбилей бла жорегидени кызуу алгышылаймы.

Ол заманын кичине сиз газетни кырууну эмда ойнытууну магыналы жуулу көп торю кезуилерин сынапсансыз. Саулай алып айтканды, баш борчлары бет жорыкыла тамалогонсыз: билимни кадрла сайлангандыла, республиканы кырал влесте органынын информация служблары бла бирге ишлеууну кыйматты амаллары табылгандыла, окуучуула бла байлалмыкка да тик курап-ланданды.

нигер, огуруу жолдас, чынты шубө да болгонды. Аны бетлеринде жашууну көп торю сорууларын жуула тобтога болуксуду. Кыабаты-Малкыр эмда бек кыайын кезуунде, ол демократия төрөнууне жуулау көчө туруп, сиз республиканы халкылары бирликтери сакталуу ючюн, миллетте эмда дери арапы келишуулө болуру ючюн, кыайтыр көрөгөнсыз.

Ол заманын кичине сиз газетни кырууну эмда ойнытууну магыналы жуулу көп торю кезуилерин сынапсансыз. Саулай алып айтканды, баш борчлары бет жорыкыла тамалогонсыз: билимни кадрла сайлангандыла, республиканы кырал влесте органынын информация служблары бла бирге ишлеууну кыйматты амаллары табылгандыла, окуучуула бла байлалмыкка да тик курап-ланданды.

Сергей ВАСИЛЬЕВ, Кыабаты-Малкыр Республикада иш илмеи министри.

Газет кырууланмы берни да көплеге керти

Профессионал устайгыгыз бийлик

«КПРФ-ни Кыабаты-Малкыр республика бөлүмө» коллективин газетини баш редактору, саулай коллективини да юбилей бла алгышылайды.

КМР-ни жамааты редакцияны коллегияны, профессионал устайгыгына, чыгармачуу жергиликчи, ала туткун ишин суйөгөине улуу багы бичеди.

Профессионал устайгыгыз бийлик

Сизни 90-жыллык юбилей бла алгышылайды, жигер урунгангызы ючюн насип этебиз, мамырлык, игилек, монглук тежейбиз.

Кеп жыланы ичинде малкыр тилде чыккан издание Кыабаты-Малкыр Республиканы тарыхкын торло-торю кезуилеринде халар билдиргенди турды. Аны бетлеринде жомоктаны жашуу тогулууга оңчөлдөндө. Ол маданияты ойнытууга, саууклуу жашуу этуге да юлюшюн кыошды. Ахшы, факультуу адамды жашулары, чыгармачылыктары бла да шагырей этеди. Бек башы уа-сизми жыйыргандан аны тик сакланды.

Сизни 90-жыллык юбилей бла алгышылайды, жигер урунгангызы ючюн насип этебиз, мамырлык, игилек, монглук тежейбиз.

Борис ПАШТОВ, КПРФ-ни Кыабаты-Малкыр республика бөлүмөно комитетини биринчи секретары.

Миллетибизни тононеге, богонюккү конюнерни да кыозгосу

Мен республикда чыккыган башка издание бля да эртеден шагырейме. Кесибизни «Заман» магына, суратланы жаны бла да алаадан иги да ойнууду дер эдим. Артыкча поэтирибизни, жазуучуларыбызны, артистирибизни юбилейлерине сатылган номерлерин беттеме мен бек жаратма. Окуучула газетини юсю бо ала аны хар бирини миллет культураны ойнытууга салган кыйыналы багы бичедиле, ниет жаны бла байыгыла, заман бла бирге алып атайдыла.

90-жыллыгы белгилегениме мен бек кууанганма. Ол бизни тарыхкымын, жашуу турмушуну кыозгосунда, өлүктөрөйбизин унутулмазларына алаутке этгендиле, бизге аны тилибиниз ариулуугун эсерттергенди, сездиргендиле турган китептер дөсөк да, жалган өз болгонды.

Даткыра айтырм, эндеге деп билей турган адамды жашуу устанык баам этени уа кылай игиди. Идиде Улуу Ата журт уруда жигитлик эткен кыайыл бир белгисиз жашыбызны юсиринден жазылды, аланы аттары эсибизде кыалыра этилди.

Аны жашап, жашап турууна куулук эткен журналисттерибизни юбилей байрамлары бла алгышылайды, мындан ары да көп жыланы бизни ботюнда сейрилик, тамашалык төрөп намыспан сатылары, очерктери, макаллары бла кууандырыла деп мынама, саулык, ыраактык тежейме.

КыулиЛАНЫ Элизат, КМР-ни сыйлы артисткасы.

Сыйлы көрөбиз, багылайыбыз

Кыабаты-Малкыры алимдери «Заманы» коллективин 90-жыллык байрам бла алгышылайды. Газетибиз миллет маданиятын, халкыны тутууну жерине бергендигин, улуу кыралыбызга тюз ниетининин, кыйынчылыгына олында тобулкна билмегенин тынгылы ачыкчыл, өсө келген жаш төпюле инсанлыкка юйретип, кеси да өсө, кеп тогуу юйорене, улуу байрамна куууачу бла жеттенин көрөп, анылап, куууанабыз эм ахылалыбыз.

Кеп жылданан бери «Заманга» Аталаны Жамал устайлык этип келеди. Ол миллет маданиятын айтты, жазар сөзүндө да улуу устанык-саклыкты болгондун көрөтө, халкыны ыраактыгына тиийши болгонды.

«Коммунисте» жол бла «Заман» эки ат жорюткен, алай бир жол бла жорюш алган газетибиз 1960-1980 жылда улуу иш бардырдыкмы, литературобизны, аны тилибизни айыпта, кесибизини эм башка кыайлагы да хурметини эниси этмегенин көргөзтөндө.

Аталары махтауу бла айтдырган журналист улуу коюногуз бла - миллетини байрам бла алгышылайбыз. Куууанар, ишлер заманыгыз да чексиз көп болуу, халкыбызны куууанарына милдетти, сизге миллет маданиятын берсегенден тамозча фахму, юч-кыардуу да берсин кадар!

УЛАКЫЛАНЫ Махти, РАН-ны Кыабаты-Малкыр илму арасыны аткандан аны председатели илму иш жаны бла орунбасары, филология илмулары доктору, профессор.

Насыбыгыз тутханадан болуугуз!

«Налчык» ОРК-ны, КМР-ни кинематографисттерин, Кыабаты-Малкыра Кырал улуу жамаат фонду президиумуну, Север Кавказкы Асламы информация органдарыны ассоциациясы президиумуну атларында «Заман» газетини баш редактору, аны

коллективини да юбилей бла алгышылайды. Магыналы ишигизде мындан ары да жетишилме болуугуз! Чыгармачылык, эни жашоугузда да насыбыгыз тутсуң!

Владимир ВОРОКОВ.

Ишигизге бек ыразыбыз

«Кабардино-балкарский ЦСМ» федеральный бюджет учрежденияны коллективин «Заман» газетде ишлегенине барысын да 90-жыллык юбилей бла алгышылайды.

Көрөшөн корреспонденттеригизге улуу хурмет этебиз. Ала бла бирге ишлеубоз кыйматлы болганы ючюн сау болсунла. Газетигиз продукцияны кайчысыма, метрология, стандартизация, жайлануучулары эркиликтерин кырууула бла байлалмык амалларыны дайым да басмалап турганы ючюн бек ыразыбыз.

Ол чыгыш башлаган заманын ичинде республиканы жамаатынын тиен издание сайланганды. Ол малкыр тилде жашуу сыйын кыргыз жонгыз газетиди. Республиканын кыайлы жашуучу, ишлеу, муратта илму, кыуууларын дайым да көргөзтөнгөйлү турды. Арт жылда уа малкыр халкыны тарыхкында, маданиятында да ботюн көп халар бийлерде, ахшы адет-төрөлени жайырга юлюшкөрдөшкө. Окуучулары араларында аны намысы, даражасы да улуу юрорюду.

Биз республикабызда баша турган ишлени заманында эм тюз да көргөзтюртөргө

Юрий ШУРДУМОВ, «Кабардино-балкарский ЦСМ» учрежденияны директору.

Сизге жангы жетишилме тежейбиз

Сизни эмда коллегаларыгызын газет чыгып башлаганын 90 жыл тоюлганы бла жорегибизден кызуу алгышылайды. Газет харкюнлук оуур иштег айнылык, курууда кууандырып турарча, аны хар номери уа кезуулө харкюнлөк сезирчир, жанысга уа ботюнда иги эм сейрилик болуп, кесиме тарыхча болсун!

Окуучуула басма беттеде тынгыла да, керти да информацияны окуруга суюдиле. Сиз аны бла жалгачтасыз.

Хар региона да шаходара жер-жерини информация органы улуу магыналы татаалда. Алагы шанадыла, оюмларна куулак сала

Барыгызга да чыгармачылык ишигизде жангы жетишилме, насип, саулык, тынчылык-чоруктык тежейми! Окуучуларыгыз сизге ботюн бек шыноору болуугуз!

Юрий БОЧАРОВ, Роскомнадзорну Кыабаты-Малкыр Республикада Управленийны башчысы.

Эллиерим хурмет береди

Редакцияны коллективин, «Заманы» окуучуларын да аны 90-жыллыгы бла жорегидени кыайтырдыкмы. Газетте ишлегенге насип, саулык тежейми. Тутхун жолууга ботюн бийик жетишилме болуугуз! «Заманы» окуучулары келден-кел болса барсынла, алгышылы болуугуз!

Төрөндөн сау болуугуз дейме. Газетде ишлегенге насип, саулык тежейми. Тутхун жолууга ботюн бийик жетишилме болуугуз! «Заманы» окуучулары келден-кел болса барсынла, алгышылы болуугуз!

Хасима КУНИЖЕВ, Шалушка элчи администрацияны башчысы.

ЭСКИ СУРАТ

Бир көптөлүк, жигерлик, алгач барырга иттиңилүүк

Суратдагыла миллетибиз кен-гючюлюккөн кыйтан жылда өз тигилде чыккан «Коммунизмге жол» газетти кулдукчулардыла. Бир кызуу редакциясы кесинде ишлей эдиле. Кыялгандары у элли корреспондентдиле. Ала биринчи жылда «Коммунизмге жол» башка изданиладан артка каламай ишин бардырыр ючюн, көп кыйын салгандыла. Жангыдан кырал турган тау апертибиз бла уллу байлыкта жогортогндиле. Кошхозда, совхозда ишлеген малчылары, жерчилик бла юрешегенди юслеринден көп жазгандыла. Ашыялары халкыга белгиле этгндиле. Газетти корреспондентлери узакк жайлыкыла болгандыла. Эндегиле сабаналага жетгндиле. Кен кере жолсуа жерле бла жану барырга тошгндиле. Алай газетте ишлеген армай-талмай борчларын тамамлагандыла. Аланы хайырындан халкыбыз көп, колголю адамларбыз бла шагьрей болганды.

Мында ишлегенлери бир кызуу кырал кулдукчыла да ишлегндиле. Сөз ючюн, бу суратта биринчи тигилде кол жанындан биринчи Гыттылары Максиди. Ол газетти баш редакторун орусбасы эди. Артка, көп жылланы КСМСССР-ни баш Советини президиумуна саналгандыла. Уруш турганды. Аны оюн жанындагы тиришууну аты токтадырмалганды. Аны изындагы у белгиле жазычуубуз Какиланы Хабууду. Ол заманда газетти баш редактору эди. Хабууну оюн жанындагы да та-

ныганд болурус. Ол да белгиле намуучун, Ленинин орденини тийишли болгун Шахмырзаланы Саитди. Тиришуу да халкыбызга өз белгиле адамларындан бири, жазуучу Шуваланы Миксиди. Уруш жылда газетти баш редактору да болу турганды. Кыялырдагы эр киши у Малкунданы Хамитди. Ол да газетин баш редакторун орусбасы эди. Экинчи тигилде сол жанындан биринчи Займакханы Магомедди.

Экинчини аты белгисизди. Ючюнчу у Гилякханы Исхакды. Бу тигинде 4-июн, 5-июн, 7-июни атларын тохтадырмалганды. Алтынчы Ботталаны Абууду Халим Шендро радиою малкэр тилден берилени редакциясыны таматасы Ботталаны Мухтарны атасы. Бу тигинде сегизинчи Зокаланы Зейтунду. Ол да артка белгиле кырал кулдукчууну өз жазуучу. Ючюнчу тигинде да 1-чи, 2-чи, 3-июн, 5-июни атларын билалмаганды. Тертюнчу Ахметланы Магомедди. Алтынчы у – Ахкбекланы Исхак. Бу адамла халкыбызга культурусун, адылтинын айнагырга көп кыйын салгандыла. Алтарын ити бла айтдыргандыла. Дуниядан кетгнлери жаннети болсула. Сауларына Аллах этти узакк өмюл берсин.

ОСМАНАЛЫ Кыяса, Сурат БОТТАЛАНЫ Мухтарды

ХОРЛАМНЫ ЖУУКУКЛАШДЫРГАНДА

Къачан да борчун намыслы толтургъан

Мецелланы Солтанбек уллу санын къыраулу киши эди. «Кызыл Малкэр» колхозда ишлеучо эди. Аны юксюнден эзде былай хапар да жоюргюнди: Мецел улун партияга ала болгандыла. Жыйынында ким эсе да «политика» деген не затды, деп сорганды аныга. Ол, көп саргыш эте турмай: «Политика, флюрюкюн кертге ушатып, уста айта билууду»-деп жуулаплаганды. Ол заманда алай зат ючюн позский Салавага (Солонку) көп къызыт алыла. Болду, сөз да жокду. Болсада аны партияны тигилерине къошулурга тийишли кёрмуу бла чекленгендиле. Андан ары сорюшдоромегендиле. Уруш башанганды да, Солтанбек аскерге кетгнди.

Кичи командирле хазырлаган курсланы бошагандан сора, сержат чын берип, аны ючюнчо Украина фронту 151-чи жану аскер дивизионыны артиллерия полкунда жибергендиле. Тотары Киевини о Ростовун тирелеринде баргын кызыу ормөлшеде душманын көп текнисаны жокк этгендиле, аскерчилерин кыргызды аны уруш жолуну юксюндөн Совет (Череп) району зоналарыны суралына Къорулуу министрстводан келген къызгаты Мецелланы Зоппайны кызы Солтанбек Кызыал Байракны ордени бла саулаганнан 353-ю артиллерия полкда разведчик болуп кулдук эткен жазыдыла. 1943 жылны немзюнде Днепрден өткөн көп адамбыз өлгенини юксюндөн фронтунулары эстерюлеринден эшитгенме. Совет аскерлени черекни оюн жагасына имез ючюн, гитлериче бек къыты корсөргендиле. Болсада тылмагандыла. Украинаны элгерини ош шахарларын даган, кызыл аскер

Мирзоланы Алий къытшыгандыла. Ала бары да «За взятие Будапешта» майдалары бла саулаганнан эдиле. Малкэрларны сорпогондн кыйтан ал жылдада мен Солтанбек бла тобеште-тобеш турганма. Жыл санбырда башкачыла уллу болгандылагы, тенгелча ушакк этючю эди. Политикага жетмей а кыйда! Партия жыйылууну юксюндөн сагынганымда: «Ол бош халдары, шифкою политиканы ангылмаганымы у (ар зар да къыт болгун заман эди) бундурмайды! Тейри, кырал башчыларыбызны араларында бир адам арам бадары, аны алай болурга амалы жоккду», - деген эди.

Бир жол урушну юксюндөн сорганымда, Мецел улу былай хапар айткан эди: «Өлгюн да, Аллах шукур, этгенле турма мени жангытмагынына. Жангылырга уа аздан кылган эдим. Немисиле Дондан өтгөндөн сора кепле понголген эдиле кыралыбыздан. Ростовун тирелеринде бизни аскер бөлксюндөн бир ошкоро мени каркэрты аландырдырга корсөргенди. Оккыуу, билими болгун жаш эди. Мен а-колхозчу. - Совет Союзу иши битенди, жанчыбын сакыйлык, былайдан тап жер табаарк тоюлюккөз көргөдү, деп, мени негерге излегенди. - Угмай, мени юкюроме, жуукуларыма, алиме не бетим бла кёрнорюкюме, Солтанбек аскерден кызыл келгенди деп айтдыргандын эсе, өпкюмю сайдырдым. Бизге алай башчилиги аллык тоюлюме, деп, унамдым. Ол мискинчуа жолду тутуу кыйтардыла да, илмишанга салдыла...» Солтанбек, жаралы болуп, госпитальда жатканды. Мен билим, таурлагдан Будапештти алуу сермештег Керменланы Хангерий, Мецелланы Солтанбек, Игитиланы Дадаш, Кудайланы Хасан,

чине алгач, конбатышка, баргандыла. Бизни жерлешибиз Мецел ул да ала бла бирге эди. Совет Союзу маршаллары Р.Я. Малиновский бла Ф.И. Толбукин башчылык эткен Экинчи э Ючюнчо Украина фронтланы аскерлери 1944 жылда октябрьде Венгрияны жеринде 190 минч таксы фашист солдатны бла офидирни кырушуга алгачыдыла. Немислерге сурук къырга уламталуу берилгенди, ала унамгагандан сора кырушуга алынганланы жокк этерге тошгнди.

Кыргыз бешинчи жылда февральда Балтон кельно (Венгрия) кытанды къыты сермешле болгандыла. Фашист командонане алыла уллу юч жыйыштырды эди, артыкча танклары. Кузур машинала бла атышуду Солтанбек, жаралы болуп, госпитальда жатканды. Мен билим, таурлагдан Будапештти алуу сермештег Керменланы Хангерий, Мецелланы Солтанбек, Игитиланы Дадаш, Кудайланы Хасан,

асфальт салынган жану жолукчы бла ёрге бара тургандай, жерде бир кыралдыни алмады. Ол тегереп келе эди. «Бү не көргөн, не сейдирди. Бисмилляхи, бисмилляхи!»- Ол сёзюн эшиткенлей, шайтанга, халкыда айтылуучуна, дукул болуп кетерик сунганды Солтанбек. Тегереп келген а: «Коркыма, мен шайтан тоюлюме!»-дегенди. Ол а ким болганды десегиз, Кышатауда бир башкирли жашай эди, алкыш, сол буту ёрыбгандан кесилди. Көф болуп, къатынын тойгони ючюн, аны милицияга келтирип, каланчоуге ахтадыла. Кылуток та-кыларны сыйырып, эшикни у этмей къойгандыла, бир буту бла кыайры барлыкды деп. А, аманг бергенин тегерип Мен Ауртуда да кюркмагымна бютюн былайдач-деп, ачулунан, Солтанбек башкирлини ёрге хыны сюегенди да, терекеден тутдуруп: «Былдан теймей тур, мен танкларыны келтиргенди»-деп, милицияга киргенди. Оки милиционер чабып къыгандыла да, «манлыкчыны» сыйрып, жерине атып, эшикни киритин салгандыла... Катпарыбздан бир жанчыны чыгышы кеттик? Артка кытайлыкы. Солтанбек арду оры сёзю эди. Аны бла ушакк этген, башчаланы билмейме, манга бек хычууму кёрнорюкюме. Энде аны намысы-сыйы юкюргенди. Кеси да ушаккытур. Отургулургу бетинде «жызыл» тургун эди. Тургун журтугагы кыркуу тошгөндө, ол къолуна сауут алганды. Урушну кыланлы жоллары бла ахырына дери барганды. Кыраланы алында борчун толтурганды.

КЫЛБАЙЛАНЫ Алий.

Школдан сора къаллай усталыкъ сайларыкъсыз?

Быйылгы оккыу жылда Янкойну артка школун бошагын жашланы бла кызылары бир кызуумна жолугуп, ала къаллай усталыкъ алырга сюегенлери өз хазырлангандарын билгенме. Мен ушакк этгенле барысы да билимлерин андан ары ёдюрдюрге таукел белгиланына къуангандыма. Сизни да аланы бир-бирлери бла шагьрей этеме.

КЮЧЮКЛАНЫ Зайнаф:
-Алгыча тынгылы ююмга келалмагана. Алай экономист, не юрист болуп акылым барды. Юиде да сайларга эркинликни кесиме бергендиле.

салып ишлегени кёрюп, таукел болгымна ары барырга.

ГАЗАЛАНЫ Алим:
-Санкт-Петербургда Россейни Ич ишлерини министрствосуну институту барды. Анда оккыу болгон андан сора, ич ишлер, эллик республиканы откырган айтдыргыа сюеме. Атым кырандышына, генерал болуп ниетим барды.

ГЕРАЛАНЫ Эндар:
-Юиде жакы бла бийлик оккыу юкюлерини бирине кирдирге мурамын.

АККАЙЛАНЫ Тажара:
-Гителгимден бери жашооуму медицина бла бойларга сюе эдим. КъМКЪУ-ну бошап, невролог болуп ишлегенди мурамын. Билеме, кызым болгунны, алай мен аны жаратма. Юнёрюбюзде медицина жаны бла оккыу ишлеген адам жоккы да, андан, анан да сайлууну жараткандыла.

ГЕЛЯСТАНАНЫ Аминат:
-Юл торлю усталыкны сайлаганма: экономика, юрист эм социальний иш. Къайсына киралсам да, анда оккыума. Юиде уа социальний жаны бла барсам ырдзыдыла.

ГЕЛЯСТАНАНЫ Тажарлан:
-Перш шахарда болгон аскер институту оккун ниетим барды. Бизни юкюрюбюзде барсым да ол жаны бла оккыубуздыла да, мен да аны сайлаганма. Собой заманымдан бери жаратма ол ишини.

БЕЗОЛАНЫ Фатима:
-Нальчикде медицина колледжде оккыу, медестра болуп ишер унутум барды. Улуу кырандышым аны жетишпими бошап, КъМКЪУ-ну медицина факультетине кирип оккыу турды да, болбасам, мен да алай этерге деп турама.

ГАЗАЛАНЫ Ибрагим:
-КъМКЪУ-ну юристле хазырлаган факультетине кирип ниетим барды. Аны бошап, аскерге берип, лейтенант чын алып, тышкына кетмей, мында ишлегенди мурамын.

ЖАРАШУАЛАНЫ Куюнан:
-КъМКЪУ-ну физмат факультетинде медициналы физ-мат деген жангы блём ачылганды да, анда оккырга хазырланма. Медицина техника, бийик технология оборудовония бла ишлерге болуккыу андан сора.

ЖАЗАЛАНЫ Фатима:
-Башкортостан кырал университетте кирирге дейме. Экономика факультетини сайлаганма. Юиде тыт доткор болсам ырыз эдиле. Алгач боюн салган эдим. Алай арткадагы тошмөнгөне жерюгим ол усталыкъка тартамгана.

ГЕЛЯСТАНАНЫ Исмайыл:
-КъМКЪУ-ну физмат факультетини медициналы физика бөлүмюнде оккып болгандан сора, ишлерге Москва шахарга кетерим. Билеме, анда оккыуган кызым боллугуну, алай итисне, неге да юйренирип адам.

ШАУАЛАНЫ Расул:
-Москвада Аскер академиягы кирирге деп турама. Мени бу сайлуууа уллу кызыгытканым, дукул болуп кетерик этгенди. Ол оккыуну бошап, кыралны Сауатланган көчкерине ишлерге унутулум.

ЧЕГЕМБАЙЛАНЫ Лейла:
-Тамюканын специалистине зоочо оккыурга ниетим. Дин жангы бла да терен билим алырга сюеме да, оккырга Нальчикде Шимал Кавказыны Абу Хонифа атлы ислам университетине кирилме очю.

КЮЙЧУЛАНЫ Алим:
-КъМКЪУ-ну юристле хазырлаган факультетин бошап, атым кырандышына, полицияда ишлегенди ниетим. Аны көл

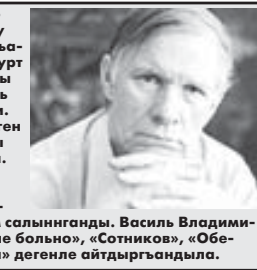
Каш адамюны муракторю толсун деп, алай жашоуды жетишпими боллугуну, на-сып юлөшлери табууну тежейме.

ЭЛЕККУЛАНЫ Хасан.

Юбилей

Кертчилликке бла жигитликке махтау салгъан жазыучу

Быйыл 19-чу июньда СССР-ни Жазыучуларыну союзуну члени, СССР-ни Кырал саугасыны лауреаты, Улуу Ата журту урушча кытышкан, артка аны юксюндөн көп жазган Василь Бывкова 90 жыл толукку эди. 1986 жылда «Энак бедь» деген повести ючюн ол Ленин атлы саугга коюлду да болганды. Аны «Третья ракета», «Дожить до рассвета» эм бирси чыгармаларына кере жыйырмага жуукк кинофильм салынганды. Василь Владимирович атын а «Мёртвым не болно», «Сотников», «Обелиск», «Пойти и не вернуться» дегенле айтдыргандыла.

Уруш Бывков Украинада къорулау ишле бла корешле турганында башланчанды. Бир жол, Белгородта отрядындан артка къалгандай, жашны немисли шпон сунуп, уруп ёлтюрдюрге да бир болгандыла. Ол Кривой Рог, Александрия, Знаменка ючюн сермешлеги тир кытышкандарды. Кирвоград операция бардыралгын кезинде, ауур жаралы болуп, госпитальда юч ай жатканды. Андан сора да, көп сермешле махтауга, чынлагыла да тийишли болганды.

Къаламай, журтуна кертчиллик кваларды. Рыбак ол жерде бла махтауу койюлды. Алай биз анга терсиди, тоздю деп багъа бериге керекбизми? Жан къызуатка кирген заманда, адам кыайсы жолну сайларгын киши билмейди.

Къызуатны ачы конлерины юксюндөн жазыучу «Мёртвым не болно» деген белгиле повестини бетлеринде хазарлайды. Урушну эстерюлери аны бир заманда да бошамгаганды. Ол алагъа мамыр жашауунда да дайым кыайтханылай турганды.

Кызылмай, журтуна кертчиллик кваларды. Рыбак ол жерде бла махтауу койюлды. Алай биз анга терсиди, тоздю деп багъа бериге керекбизми? Жан къызуатка кирген заманда, адам кыайсы жолну сайларгын киши билмейди.

Сёз ючюн, 1971 жылда Василь Владимирович «Обелиск» атлы магыянылы чыгармасында уллу сермешле хазна кытышмагын, алай кеслери жашагын эзде батылркы эткен жаш адамланы юслеринден айтды. Аны сюеткенге кере, чыгарманы жигити Тимофей Ткачук школда оккыу тургын жашланы ёлтюрлюклерине мамыр жашуу жеринден сора багъа берди. Ол шарт чыгарманы оккыууга бютюн сейир этеди, магыянасын да куюлды.

Улуу атам, урушча кытышкандарды. Рыбак ол жерде бла махтауу койюлды. Алай биз анга терсиди, тоздю деп багъа бериге керекбизми? Жан къызуатка кирген заманда, адам кыайсы жолну сайларгын киши билмейди.

1976 жылда уа Бывков биз барыбыз да билген «Восхождение» деген повестин басмалайды. Анда автор эки жигитини кырандышын ачыклаганды. Автор итинде, Сотников бла Рыбак, урушча бир бирлерине билектик эте, көп кытышканды ётөдиле. Алай жашланы чынты кылыклары, бетлери да немисликни колларына тошгөндөн сора ачыклаганды. Сотников, жаралы болганында да

90-чы жылланы ахырында политика эмгиринде тыш къыралда жашаганды. Совет аскерлини жигитигине махтау берип тургын белгиле жазыучу 2003 жылда, тууган жерине кыайтып, ахыр конлерины жанчына сюйгөн Белоруссияда ётюрденди.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.

ТИНТИЛЕ

Мобильникни бла микроволновканы къоркчуулдуклары къаллай бирди?

Биз дайым да электромангит толкунланы зоналарында жашайбыз: электрочайник кынайды, телефон чынгырайткы, микроволновка, быстыр жууучу агачина, пылесос, компьютер, холодильник ишлейдиле... Заралны изилденгенде кылай къоруланарга боллуккы?

Шёндөгю юй жашауда керек бла турган техникасыз жашуу этерге хазна оюн жоккыу. Алай ол приборла къаллай бирге дери къоркчуулуктады? Бизни аскертбиз неондан изилденген къоруланууну россияли миллет комитетни председатели Электромангит къоркчуулуккыну арасыны директору Олег Третьяковди.

Бир ким эртен кыралдык милицияны юкюню кытында

къатындан кетмей адам алай көп турмайды. Пылесосу юксюндөн да алай айтырга болукчуз-адамла генеральни уоржанын ийжыбдэн бир кере бардыралык, ол прибор алай көп заманын ичинде ишлеймеиди, аны бла ишлеген адамла уа аны шуруну унутулургу тегли бир узаклыкка да туралды.

Кауагылай звонек Мындан алгаракарлада битен дунинга къуанчылы халар эшитилгенди: мобильникти саулукка хата келтирмейди. Тинтилени 11 жылын ичинде бардырларындырдан сора, алай оюмларын британыл алиме айтадында. Профессор Дэвид Коттонну башчылыгында ишлеген британы алиме, уа советтик телефонла куюккыу арууланы чыгардыла деген оюм тозлогонне шакатлык эткен шартланы таммагандыла. Аны бла бирге уа, алай айтканын конкерегенле чыгаргын источникден бирлерине санаганды. Битеу алып айтканда, ол оюм алыкча ахыргыга саналганды.

СМС-лени жазгычы, телефон бла сөлөшгөндөн эсе, ол игиди ●Телефонун, звонек ол жанчына эшитилгени, кылагысызга жуукту турмагызы. Изилденгени бек куючу куючу, номери ала турган заманды, сөлөшө турган заманда адамга хата бек аз тошеди. ●Сотовый телефонну кече жастык тономори сала турмагызы, аны зардак эткенде да, ундурууну кытанды турмагызы зарды эткен уюстайто магнит толкун кырауды. ●Мобильник бла бир кюнде 15-20 минутн көп заман сөлөшөгөндү.

Узаклыккыны саклагысыз Узаклыккыны саклагысыз мобильник телефонлага жеталмайды. Алай ол техника да саулыкка хатадыла. ●Микроволновки печени электромангит толкуну барды, алай анда къорулау экран да барды. Аны бла бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Холодильник артылда хатахасы приборду. Андан артык электромангит изилдене жалаңда холодоникни аркт жанында, аны ичинде турмагызы. Изилденгени бек куючу холодоникни артын кыбыртырга айландырып сюесизги, бек аз хата тошерикип андан адамга. Алай былайды бир магыянылы шартны да эзде тутарга керекди: кыбыртырчы ара жанында устуруу салындыры керек тойлодо-кирлик неда гипокор картон магнит полярга тыйгычыла тойлодоле. ●Быстыр жууучу машиналы электромангит поллары бек хатакыла болурга болуккыдура, алай бирге анда ашыркы терк жылынады, сиз аны юксюне кыялганын турмагасыз, хатапы изилденгенде алыпкы тойлоосуз. Алай болганындыкы, кесигизге аз да хата тошмөз ючюн, СВЧ-ни кесигизден бир-бир бла жарым метр узакгырында турурча орнатгызы. Ишлей тургын микроволновканы кытында турмагызы. ●Х

ЖАНГЫ КИТАП

Къанатлы умутла

Малквар тиде хазырланган хар чыгарма, наму неда къара сөз бла жазылган эсе да, бизни культурабызны мурдорун болмаса да, меклимн көчөгөн гашде, ахшы мураглыгъа жораланган ишди. Алыз эсе, алаксы, жангы китап басмадан чыкса, Аллаху шукур, энтта да бир иги зат кошулду жазма хазнабызга, дейбиз, мен да алай айтама, къуанама, уызы къалын болусун, дейме.

Ахшылыкъга – аманлыкъ болса, жарсыйма,
Кертини ёторюк хорласа, жарсыйма,
Къара къузгуннга булбулу, жарсыйма,
Деседе, жарсыйма.

Акъгъа къара болу сортесе, жарсыйма, дейди Ахмат, дуня башында ахшылыкъ хорларын юсеи, алайсыз жашуу кыйын болгунун эесе. Ол тойлюмюдо да дуня башын фрайгъамбарлары, акъылманлары, алчы адамлары да излеп келген, аны ючюн къанларын, жалларын, заманларын да аймак коршегеле. Шендо бизни жашуубуз мамырлыктын жолу бла бара эсе, биз алагъа ыспас этерге, баш уургъа керекбиз да!

Сынагъанбиз биз ата журтсуз жашуу не болганын.
Гыллы улуну намула китабы, уллу тойюл эсе да, магванасы уа бек сезимлиди. Аны алайыгына «Жорек жылууму-Ата журтума» деген намуу ахыр тёрт тизгини толун шыгъатмыкъ этедиле. Статяны ол тизгинле бла бошасакъ, тоз болукъ сунама:

Жокъ суукъ жел, суку жауун да,
Ата журтун унуттурдукъ,
Анга жанн сауукъда
Жюрегими сууттурдукъ.

ХУЧИНАПАНЫ Ануар.

Кеп болмай бу кюнде «Тетраграф» ООО Гыллыланы Ахматны «Къанатлы умутла» деген намула китабын басмадан чыгарганында. «Эркиникъ» деген намула аймак тап суратнады азатлыкын, адамлачы, къанатлыла, хайуанла, кийик жануарла да сюйгенлери. Къышда, терен къарны жырп баргандан арып, ёлюрге жетген жаш журтугуну биреу, алып келип, жылы бауьга урады, аруи бичен, жем да, туз да берип багъады, тогон сылайды, сыйлайды, аруи айтады. Сора кюнде биринде, ол кийик журтугуну мудах кёлерин кёрюп, баууу эшигин анды. Журтугуну, атылып чыгып, тау таба сыздыла:

Жылы бау- анга тутмакъ юб болгъаича къышда ик кары
«Эркиникъа иги зат, олакшар,
жамкъду- дейме андан берин»,-
дейди Гыллы улу.
Жашуу Ахматны талкысы аузуунда ийлер

керекли кюймагъанды-сюргюн жылла аны не бек бюгерге, сындырырга кюрошген эселе да, ол адамлыктын, игиликге къууанганын, осал ишлеге жарсыганын кюймагъанды, бюгон да жаш тёлуюн тозлюкюню жолуна салырга кюрошеди, ол кюйюн бошуна кетмегини кёрюп къуанады. Бир намусунда:

САУЛУКЪ

Жётелни сылтаулары асламдыла

Биз бир-бирледе «кхе-кхе» этип, суукуну ёторюк неда ёпке башаланы суукъ зтигъ утып, башха сылтаула бла да башлайбыз. Ала недеиле? Аны юсюнден бизге експертибиз, Москваны баш педиатры, профессор Борис Блохин хабар айтады.

Бир затыбиз да арумайды, халыбыз аман тойлюдо. Алай къядаи эсе да «кхе-кхе» тийгенди, къургъакъ жётел къысханды.

Солуу системабиз былай къуралгъанды: тамагыбызга букъу, аллерген неда бир башха зат тоше эсе, аны хырлы ичине восполнене тийди, жётел башланды: ол тамакта тоштен затны андан кереклеге жорешеди, ол затны ёкелеге жетмезча этеди. Алай жётел хатасыз бол-

майды, «кхе-кхенгнги» терикер кертирге керекди. Алайды да, биз жётел нек этебиз?

АЛЛЕРГИЯ
Жётелни баш сылтау буау. Пыцца учуп айлана эсе, терлек, чагъа эселе, къатыгызда малла бар эселе, аллерген химиялыкъ букъу ичине жуула эсе, тамаккы ичине хырлы жерле ачп башлайдыла, солуну айлануу бузулады. Аллергиялыкъ жётел къоркъулуду. Алайды да, врачха барыну арха созмагызы, бютонда сабийле.

БУКЪУ
Ол да кюлюю аллергенди – анда бек ууакъ губукукъла бардыла, ала жётелни чыгарыадыла. Букъусу кеп жерде букъукту ойнарга, ынаны жастыкъларын къылып тазалагъа да жарамайды. Хатасыз амылла пылесосу хайбарынууду, букъуну жибитилген бустыр бла кертирудо.

НЕРВАЛА
Адам стресс болумагъа жолукса, чючюрген маталлы ууакъ, къургъакъ жётелден къыйналады. Алай жётел асламысында ууакъ сабийле болды.

КЪУРГЪАКЪ ХАУА
Ёпке башлагъа тап болум къуар ючюн, отода хауаны тап халда тутарга керекди. Ёпке башлагъа барган хауада мыпылыкъ аз болса, биз жётел этебиз. Былай кезуледе хауаны сууландырган, суу бустыр бла уборка этиу болуадыла.

СУУКУКЪЛУШ
Мороженоени ашадыгъы эсе, суукъ лимонадны ичидигъ эсе, жётел олсагъат хатасын башланады. Суукъну окутасында къан тамчыкъла ичигередила, рефлекторныкъ жётел башланады.

ТЕРС ТАМАКЪГЪА...
Свасюз, адамны жаланда бир тамагы барды, алай бир-

бирледе ашай туруп, ичибизге хауаны тархан кезуледе бир ууакъ затчыкъла «терс тамакъга» тошедиле. Солуу жолла ол кезуледе къоруулан жётел этилген кезуледе ол ууакъ затчыкъла хауа бла артка чартайдыла. Ол торлю болум бек къоркъулуду: врачха терикер барыгъыз.

ТОТОН ИЧУ
Тотончюле ичлерине исси хауаны тартадыла. Раздраженеден къутулхан солуу жолла артка халы затланы кёбюрек къайтардыла. Ол себеден а тотончюню жётели кеп мыпылы болды.

АКЪ ТЕРЕКИНИ КЪУУУ
Ол къуу жаланда кесек утып, анга къошудула букъу, пыцца аллергенле бла бирге раздражене этеди.

Анна ГЕРАСИЕНКО.
«Комсомольская правда».

ЖОРУКЪ

Байламлыкъны, ачыкълыкъны жолу бла

Аманлыкълыкъны, право нызамга бузукълукъ этую эмда бир торлю чалпыну, жарыну юсюнден заявляныны, билдирую ич ишени территориялы органларны жазы жибериге интернет-сайты юсоуу бла, почта, телеграф, информация система эмда сувнызы башха торлю амаллары бла жибериге болуадыла. Таргынуу болгъан кеси неда аны келечиси келтири бериге да эркинди. Аманлыкъчылыкъны, администрация право нызамга бузукълукъ этилени эмда жарынуу шартна юсюнден аууз бла айтса да тамамды.

Къырал жумушла барсы да хакъ тёленим этиледиле. Сёз ючюн, Интернетю юсоуу бла заявляне берю ючюн, аны жазган адам Россей Федерацияны законодательствосу эм администрация жорукъла белгили этген шартнаны кёрюрге керекди.

Территориялы органы де журный бёлюмне келген интернет-заявляне къагыхта тюшюредиле. Андан сора аны бла иш Администрация регламент керё тамамланлады. Бир порталны юсоуу бла алынган заявляныны исие аны таргынуу къоьга тюшенини,

анга регистрация этиленини юсюнден информация система хайыранлыкъ билдиредиле.

Россейни МВД-сыны территориялы органлары администрация мекламлары бир-бирледе де журный бёлюмне жокъ эселе, таргынуу, тилги болгъан адамны заявляныны ич ишени органларны къайсы уполномоченны къулукъчула да алырга керекди, ол аны борчуду. Аманлыкъчылыкъны, администрация право нызамга бузукълукъ этиленини юсюнден информация алгъан къулукъчы ишени эмда жарынуу шартна юсюнден территориялы органы де журный бёлюмне телефон неда электрон почта бла болса да, сёлишип, регистрация эттереди.

Адам атын жашырп, аманлыкъ иш этиленини неда этилтирге болгуну юсюнден органга телефон бла сёлишип айтса неда жаса, билдирсе, ол айтхан шартла террорликъ къоркуу жокъ эсе, аны айтхан регистрация этилгенлей, арда оператор-излеу ишледе хайыранлыкъ деп, Россейни МВД-сыны тийшли органына бериледи.

Аманлыкъчы, администрация право нызамга бузукълукъ этиленини юсюнден «шынанылуку» телефонну – сёлишени

уа, аны алгъан уполномоченный неда башха къулукъчы билдирюу юсопге алады, рапорт жазып, территориялы органга сёлишип, регистрация эттереди. Россейни МВД-сыны тийшли органына начальенине айтды.

Гражданин кеси келип аманлыкъ ишени администрация право нызамга бузукълукъ этиленини юсюнден заявляне берсе уа, де журный аны алады, регистрация этеди. Келген адамгъа уа талон-уведомление береди. Арда уа ол тура этген шартха керё, къалай ошу этиленини билдиреди. Заявляныны исси ол

онуну къабыл кёрмесе, кимлеге таргынырга болгунуу жолу да кёрюздеди, юретеди. КъМР-де МВД-да ич ишени территориялы органларнда кече-кюнд да тохтаууда ишленген «шынанылуку» теле-фону барды. Граждана, анга сёлишип, не торлю аманлыкъчылыкъны юсюнден да айтырга, ич ишени органларны къулукъчулары законну иэлемент толтурурга улу кёлю болгъанларыни юсюнден айтырга болуадыла.

КъМР-де МВД-ны пресс-службасы.

«Шынанылуку» телефонлары» номерлери:
Россейни МВД-сыны кече-кюнд да ишленген системасы 8(8662)49-50-62
КъМР-де МВД-да 8(8662)49-53-59
КъМР-де МВД-ны УГИБДД-сында 8(8662)96-23-22
Россейни МВД-сыны «Баксан» районла аралы бёлюмюнде 8(8663)4-15-21
Россейни МВД-сыны «Проходана» районла аралы бёлюмюнде 8(8663) 7-59-02
Россейни МВД-сыны Зольск район бёлюмюнде 8(8663)4-12-55
Россейни МВД-сыны Эльбрус район бёлюмюнде 8(8663)4-27-90
Россейни МВД-сыны Май район бёлюмюнде 8(8663)2-13-84
Россейни МВД-сыны Терк район бёлюмюнде 8(8663)24-39-33
Россейни МВД-сыны Урван район бёлюмюнде 8(8663)4-02-02
Россейни МВД-сыны Чегем район бёлюмюнде 8(8663)4-11-56
Россейни МВД-сыны Черек район бёлюмюнде 8(8663)4-17-62
Къырал жумуш этуюну бир порталны сайты: www.gosuslugi.ru
КъМР-де МВД-да де журный бёлюмюню электрон почтасы: dchkr(a)mail.ru

Чемпионат

Жетишимлеге къалай жетгенлерин айтхандыла

КъМР-ни Спорт эм туризм министрствосунда къол тойюшден Европаны чемпионлары Азамат Мурзаканов эм Нурухамед Беспанев бла пресс-конференция болгъанды. Ала спортну халкълы аралы усталарыдыла, 2013 жылда дунияны чемпионордыла. Жашланы тренерлери Жамин бла Адам Мамежовладыла.

Дагыда спортну бу торлююсю кюн сайын адамланы сейирлери ёсе барганы, аны бла бирге уа ол кенген-кент жайылгъаны хакъды. Халкъ да бу сермешлеге къарарга бек сюеди. Эришуле Чехияны ара шхары Прагада ёттендиле. Европаны чемпионлары болу ючюн, 22 къыралдан 97 спорт сермешгендиле. Битеукоманда зачёта ючюню жери Чехия, экинчи жерни Чехия, биринчи жерни уа Россей алгъандыла.

ЛАЙПАНАНЫ Мадина.
Сурат аворунду.

ГРЕК-РИМ ТУТУШУУ

Эм кючлюлеге - грамотала, алгышлайу сёзле

Элбрус району Къулийланы Къайсыны атын жорютген маданий ююнде 1997-2000 жыллада туугъанлары араларында грек-рим тутушуудан районну биринчилиги бардырылгъанды. Кесперини жыл сан эм аурulukъ категориясында тырыша

уучула Локиланы Руслан, Аслан эм Элдар, Бальпананы Къурман, Къудайланы Заур, Чеченланы Аманал, Локиланы Зариф, Курданланы Аскербий, Будайланы Омар, Черкесланы Аслан, Рахайланы Шамиль, Гызыланы Руслан, Кациланы Абдулла хорлагъанды.

Анатолий ТАЛАЕВ.

Эсе тулу

Ол кеп айтхылы спортчуланы ёсдюргенди

Багъалы тенгбизни, жолдашыбызны, факхулу юретючю бюзюно эм насийхатчыбызы Сабанчаланы Саматны жашы Расулу къаадр бизден бир жыл алты айырганды. Ол, кишини халлары болмай тургъанды, жеринден теби, аркакъда ойнай тургъан сабийлени юсерине кеси алына баргъан автомашинаны тохтама деп, жанн къурман этгенди. Биз, аны тангыянла, бек ити билебиз, аллай къоркуну болумда башхагыла келик къыйлыкъны ол кесине алыкъ халал жюрекли адам болганын.

Расул кеп жылланы ичинеде Элбрус районда сабий-жаш телю спорт шолгъа башчылыкъ этгенди. Ол юретгенлени ара-сында республиканы, къыралны, Европаны, дунияны чемпионлары, Олимпияданы призёрлары бардыла. Ол башлагъан ахшы ишени сохталары андан ары бардырыла.

Бусагъатда сабий – жаш телю спорт шолгъа аны шеверти, СССР-ни спортуну устасы, Рос-

халкълы аралы эришуледе да айырмалы болганды. Элбрус муниципал район администрациясыны башчысы Сабанчаланы Расулу намысына грек-рим тутушуудан Билтероссей турнир бардыруу болумун къылып эттенди. Анга керё, биринчи зтилуе быйыл 28-чи, 29-чу июнда «-Геолог» спорт комплексде бардырылгъанды.

Расул жашаунда жаланда спорт бла келенин къыямганды. Жаматауда аны аруу кергендиле. Мени, художестволу суратла жыйнуу адамны, аны факхуну эсе билуучюсю хар заманда бек сейирсиндириди. Аны кабинетинде шендоюло суратчылары – башламчылары чыгармалары салынып тургъанды. Тизгини, адеби, къылыгы, музиканы жюргети бла сезуюу – ала барсы да аны адамлыкъ даражасын кёртюштедиле, спортчуна, аланды да багъалагъанды, бек жаратханды.

ХАЖИПАНЫ Даниял.

Баш редактор АТТАПАНЫ Жамат

Grid of contact information including phone numbers, addresses, and website details for Zaman newspaper.